

Schakend Nederland - mei/juni 1994

Prof. dr. H.J. van den Herik: Evenwicht bij Aegon

Het omslagpunt van vorig jaar, toen de computers voor het eerst het AEGON-toernooi wonnen, blijkt nog geen definitieve kentering te zijn. Als gewaarschuwde mensen stapten 38 schakers op 27 april de arena van het 9e AEGON-toernooi binnen. Daar werden ze opgewacht door 38 verschillende computerprogramma's, waartegen ze zes rondes moesten spelen. Het is een verschrikkelijk spannende strijd geworden, die tenslotte in remise eindigde: 114 tegen 114.

De ontmoetingen

Organisator Cock de Gorter was er opnieuw in geslaagd het toernooi nog sterker te bezetten dan in de voorgaande jaren. Er waren in 1994 38 deelnemers, waaronder 6 grootmeesters (in 1993: 32 deelnemers en 4 grootmeesters). Doordat de speelsterkte nog al uiteenloopt, zowel bij de mensen als bij de computers, is een echte vergelijking alleen mogelijk op basis van statistieken en ELO-ratings. Toch geven de uitslagen van de zes rondes een aardig inzicht in de speelsterkte-verhouding. In het 8e

Evenwicht bij AEGON

■ JAAP VAN DEN HERIK

AEGON-toernooi (1993) gelukte het de computers voor het eerst om de wedstrijd te winnen 98½-93½ (SN 93-6, pp. 12-15). Omdat de computers sneller geworden waren in het afgelopen jaar was de verwachting gewettigd dat de kracht van de schaakprogramma's toegenomen zou zijn en dat de mensen derhalve met grotere cijfers verslagen zouden worden. In de eerste ronde leek het ook die kant op te gaan, maar uiteindelijk bleken mensen en computers elkaar in evenwicht te houden. Het score-verloop was als volgt (computers-mensen): 1e ronde: 22-16; (2) 17-21; (3) 18½-19½; (4) 19-19; (5) 18½-19½; (6) 19-19. Totaal 114-114. In de wandelgangen kon men horen dat de computers iets vaker 'geluk' hadden gehad dan de mensen.

Mensen toch sterker

Bij een nadere beschouwing moeten we toch vaststellen dat de

menselijke schakers, gezien als individu, nog altijd duidelijk sterker zijn dan de beste computerprogramma's. De eerste vier plaatsen zijn voor drie grootmeesters en *Schakend Nederland*-medewerker P.W. van Voorthuysen (congratulations). Pas op een gedeelde vijfde plaats vinden we het eerste programma: Gideon 2 van Ed Schröder. Vorig jaar eindigde Chessmachine King AEGON nog op een gedeelde derde plaats met 5 uit 6. Bronstein en Nunn hadden toen 5½ uit 6. Dit keer verloor Bronstein in de eerste ronde maar de daarop volgende score van 5 uit 5 kon hem niet meer naar de eerste plaats brengen. Ook John Nunn faalde in zekere zin. Hij had zich voorgenomen om 6 uit 6 te scoren. In de laatste ronde verhinderde Zarkov 3.0 hem zijn plan uit te voeren.

De top van de eindstand luidt: 1. Nunn, Christiansen 5½ (uit 6); 3. Bronstein, van Voorthuysen 5; 5. Gideon 2, Hort, N. Kuijff, Ligterink, Vaganian 4½; 10. o.a. Cifuentes, Fritz2, Hiarcs, Hitech, The King AEGON, Mephisto Genius, Quest, Tasc R30 en Zarkov 3.0 4 punten.

De mooiste zet van het toernooi vond plaats in de eerste ronde (Mephisto Risc WK-Hort), 15. Pc3-b5 en verdient een diagram.

Een blik op de speelzaal

FOTO: BAS BEEKHUIZEN

15. Pc3-b5

Een volslagen verrassing. Zwart kan niet nemen: 15. ...., Dxb5 16. Lf1 Pc4 17. Lxc4 Db6 18. Lxe6 + Kxe6 19. d5+ met damewinst. Hort speelde 15. ...., Dxd2 en wist na 83 zetten remise te maken. Hij stond toen overigens niet slecht (misschien zelfs gewonnen).

Tasc R30-Bronsteinj AEGON-toernooi, 1e ronde

1. c4 e6 2. d4 f5 3. Pc3 Pf6 4. e3 Lb4 5. Pf3 0-0 6. Ld2 b6 7. Ld3 Lb7 8. 0-0 a5 9. a3 Lxc3 10. Lxc3 Pe4 11. Tc1 d6 12. De2 Pd7 13. b3 De7 14. Lb2 e5 15. Tfe1 Tae8 16. De2 Pdf6 17. Tf1 Df7 18. Pd2 Dh5 19. f3 Pg5 20. b4 axb4 21. axb4 cxb4 22. Da4 e5 23. Dxb4 e4 24. Le2 exf3 25. Pxf3 Pg4

26. Dxd6 f4 27. h4 Pe4 28. Dxb6 Pg3 29. Tce1 Pxe3 30. Dxb7 Tb8 31. Dd7 Txb2 32. Tf2 Kh8 33. Ld3 Tbb8 34. Ta2 Tbd8 35. Dc7 Dg4 36. Db7 Tb8 37. Da7 Tbe8 38. De5 Te8 39. Dg5 Dd7 40. Txe3 fxe3 41. Dxc3 Tfe8 42. Dg5 Te6 43. Pe5 Dxd4 44. Pxc6 Dxd3 45. Ta7 Dd1 + 46. Kh2 Dd6 + 47. Pe5 g6 48. Dh6 Dxe5 + 49. g3 Db2 + 50. Kh3 en opgegeven door zwart.

Mephisto Berlin-Nunn

AEGON toernooi, 4e ronde

1. d4 Pf6 2. c4 g6 3. Pc3 Lg7 4. e4 d6 5. Pf3 0-0 6. Le2 e5 7. Le3 h6 8. 0-0 Pg4 9. Lc1 Pc6 10. d5 Pe7 11. Pe1 f5 12. Lxg4 fxg4 13. Pc2 g5 14. Pc3 Tf4 15. f3 gxf3 16. Txf3 Df8 17. Pb5 Dd8 18. g3 Txf3 19. Dxf3 c6 20. Pc3 Db6 21. Dd1 Dd4 22. Db3 Lh3 23. Pd1 Tf8 24. Pf2 Txf2 25. Kxf2 Dxe4 26. Dxb7 Pf5 27. Db8 + Kh7 28. Db3 Dh1 29. Dd1 Dxb2 + 30. Ke1 en wit geeft het tevens op.

Het is duidelijk dat zowel mensen als computers weer veel geleerd hebben. De competitie tussen mens en computer komt het gehele spelniveau zeer ten goede.